

Nd.

557. Nefndarálit

[169. mál]

um frv. til laga um heilbrigðisþjónustu.

Frá heilbrigðis- og trygginganefnd.

Heilbrigðis- og trygginganefnd fékk frv. þetta til sín 5. marz s. l. Sendi hún frv. til umsagnar þessum aðilum: Læknafélagi Íslands, Læknafélagi Reykjavíkur, landlækni, Sambandi ísl. sveitarfélaga, Hjúkrunarkvinnafélagi Íslands og Heilbrigðis-
eftirliti ríkisins.

Umsagnir bárust frá þessum aðilum, nema Læknafélag Reykjavíkur sendir ekki sjálfstæða umsögn, en stendur að umsögn Læknafélags Íslands, og ekki heldur frá Sambandi ísl. sveitarfélaga.

Auk þessara aðila bárust erindi frá Samtökum heilbrigðisstétta, Lyfjafræðinga-
félagi Íslands, Heilbrigðismálaráði Reykjavíkur, þingmönnum Sunnlendinga, Fjórð-
ungssambandi Norðlendinga, hreppsnefnd Höfðahrepps, Austur-Húnavatnssýslu.

Nefndin hefur yfirfarið allar þessar umsagnir og erindi og auk þess rætt við tvo fulltrúa frá Læknafélagi Íslands á sérstökum fundi 4. apríl s. l.

Frv. um heilbrigðisþjónustu er að meginstofni samið af nefnd, sem skipuð var af fyrrverandi heilbrigðis- og tryggingamálaráðherra, Eggert G. Þorsteinssyni, í samræmi við þingsályktun frá 22. apríl 1970. Starfaði nefndin frá því í október 1970 fram í byrjun apríl 1971. Tillögur nefndarinnar voru sendar fjölmörgum aðilum til umsagnar og athugunar, og bárust erindi frá 30 einstaklingum og félaga-
samtökum út af þeim.

Haustið 1971 skipaði núverandi heilbrigðis- og tryggingamálaráðherra, Magnús Kjartansson, nýja nefnd til þess að yfirfara upphaflegu tillögurnar og taka til athugunar þær breytingartillögur, er borizt höfðu. Lauk þeirri athugun um áramótin 1971—1972, og voru drög að heildartillögum frv. send Sigurði Sigurðssyni fyrrv. landlækni og Benedikt Sigurjónssyni hæstaréttardómara til athugunar og umsagnar.

Af þessu má sjá, að frv. þetta hefur fengið mikla athugun á undirbúningsstigi, enda efni þess meðal erfiðustu og mikilvægustu löggjafarmálefna, eins og áralöng reynsla sannar.

Frv. að heilbrigðisþjónustu var síðan lagt fram til kynningar á síðasta þingi og aftur á yfirstandandi þingi með nokkrum breytingum á II. kafla þess um læknishéruð og III. kafla þess um heilsugæzlu.

Í frv. er mörg veigamikil nýmæli að finna frá gildandi ákvæðum um heilbrigðisþjónustu. Að því er stefnt með frv., að landsmenn skuli allir eiga kost á

eins fullkominni heilbrigðisþjónustu og tók eru á að veita hverju sinni. Eru miklar vonir t. d. tengdar við stofnun 38 heilsugæzlustöðva utan Reykjavíkur sem mikilvægs áfanga í áralangri baráttu við læknaskortinn úti á landsbyggðinni.

Frv. um heilbrigðisþjónustu skiptist í 5 kafla, og eru heiti kaflanna þessi: 1. Yfirstjórn. 2. Um læknishéruð. 3. Um heilsugæzlu. 4. Um sjúkrahús. 5. Ýmis ákvæði. Er í greinargerð með frv. fjallað ítarlega um ákvæði hvers kafla, og vísast til hennar um frekari skýringar.

Heilbrigðis- og trygginganefnd hefur athugað frv. rækilega og er sammála um helztu meginatriði þess. Leggur hún því til, að það verði samþykkt á þessu þingi, en flytur jafnframt eftirfarandi breytingartillögur við frv. Auk þess áskilja einstakir nefndarmenn sér rétt til að flytja eða fylgja frekari breytingartillögum.

BREYTINGARTILLÖGUR:

1. Við 3. gr. Aftan við greinina bætist nýr liður:
  - 3.3 Ráðherra setur reglugerð um starf og stöðu landlæknis og embættis hans að höfðu samráði við Samtök heilbrigðisstétta, læknadeild Háskóla Íslands og Læknafélag Íslands. Í reglugerðinni skal kveða á um faglegt eftirlit landlæknis með heilbrigðisstofnunum, lyfjanotkun, heilbrigðiseftirliti og sóttvarnaráðstöfunum og einnig um sérhæft starfslið til þess að sinna þeim verkefnum.
2. Við 13. gr. Aftan við greinina bætist nýr liður:
  - 13.3 Ákvæði þessarar greinar skulu, eftir því sem við getur átt og ráðherra ákveður, einnig taka til annars fastráðins starfsliðs í heilbrigðisþjónustu.
3. Við 15. gr. Í stað „hjúkrunarheimilum“ í 15.4 komi:
hjúkrunar- og endurhæfingarheimilum.
4. Við 16. gr. 16.3 orðist svo:
Lyfjauktibú eða lyfjauktisala samkvæmt 43. og 44. gr. lyfsölulaga eða lyfjasala undir eftirliti lækna stöðvarinnar skal jafnan vera á heilsugæzlustöð, ef lyfjabúð er ekki á staðnum.
5. Við 20. gr.
  - a. Í stað orðsins „hjúkrunarstjóra“ í 20.1 komi:
deildarstjóra í hjúkrunarmálum.
  - b. 20.2 orðist svo:
Ráða skal hjúkrunarkonur og ljósmæður til starfa við heilsugæzlustöðvar.
  - c. 20.3 orðist svo:
Allar hjúkrunarkonur og ljósmæður, sem hér um ræðir, skulu skipaðar af ráðherra og taka laun úr ríkissjóði.
  - d. Í stað „heilsugæzluhjúkrunarkonur“ í 21.4 komi: hjúkrunarkonur.
6. Við 21. gr. 21.2 orðist svo:
Íbúðarhúsnæði lækna, hjúkrunarkvenna og ljósmæðra telst hluti stöðvanna utan Stór-Reykjavíkursvæðisins og Akureyrar.
7. Við 22. gr.
  - a. 22.1.4.i orðist svo:
Geðvernd, áfengis- og fíknilyfjavarnir.
  - b. 22.1.4.j orðist svo:
Félagsráðgjöf.
  - c. Aftan við 22.1 komi ný setning:
Aðrar heilsuverndargreinar eftir ákvörðun ráðherra. Ráðherra getur og ákveðið, að heilbrigðiseftirlit hafi aðstöðu í heilsugæzlustöð.

d. 22.2 orðist svo:

Ráðherra setur með reglugerð ákvæði um stærð heilsugæzlustöðvar og fyrirkomulag, lækna fjölda og sérmenntað starfslíð, tækjabúnað og starfsnáttu og fyrirkomulag heilsuverndarstarfs á hverjum stað, þar á mæðal um móttöku sjúklinga utan stöðva. Ráðherra getur með reglugerð ákveðið að fjölga stöðvum í umdæmum að höfðu samráði við Læknafélag Íslands.

8. Við 23. gr. 23.1 orðist svo:

Rekstrarkostnaður heilsugæzlustöðva svo og kostnaður vegna aðstöðu lækna utan stöðva, annar en launakostnaður lækna, hjúkrunarkvenna og ljósmæðra, greiðist af þeim sveitarfélögum, sem hlut eiga að máli.

Rísi ágreiningur út af ákvæðum þessarar greinar, sker ráðherra úr. Skal þá óheimilt að hefja eða halda áfram framkvæmdum, sem deilt er um, fyrr en úrskurður ráðherra hefur verið kveðinn upp.

Til þess að Hafnamálastofnuninni sé unnt að fylgjast sem bezt með, að ákvæði þessarar greinar séu haldin, er skylt að senda henni eftirrit af fundargerðum hafnarstjórnar, sé þess óskað.

19. gr. hljóðar svo:

Fé Hafnabótasjóðs skal ráðstafa á eftirgreindan hátt, að fengnu samþykki fjárveitinganefndar Alþingis:

1. Sjóðurinn veitir hafnarsjóðum lán til framkvæmda gegn ríkisábyrgð.
2. Sjóðnum er heimilt að styrkja endurbætur á hafnarmannvirkjum, sem skemmzt hafa af völdum náttúruhamfara eða af öðrum óviðráðanlegum orsökum, án mótframlags hafnarsjóðs.
3. Sjóðnum er heimilt að veita styrk til nýrra hafnaframkvæmda, sem nemi allt að 15% umfram ríkisframlag af heildarframkvæmdakostnaði, til staða, sem eiga við verulega fjárhagsörðugleika að stríða vegna dýrrar mannvirkjagerðar, fólksfæðar eða annarra gildra orsaka.
4. Sjóðnum er heimilt að veita hafnarsjóðum lán út á væntanleg ríkisframlög samkvæmt lögum þessum, ef fé er umfram þarfir 1.—3. liðs.

20. gr. hljóðar svo:

Tekjur Hafnabótasjóðs eru þessar:

1. Árlegt framlag ríkissjóðs, sem sé 12% af framlagi til hafnarmannvirkja og lendingarhóta á fjárlögum hvers árs, en þó aldrei lægra en 30 millj. króna.
2. Tekjur af starfsemi sjóðsins.

26. gr. hljóðar svo:

Ráðuneytið setur samkvæmt lögum þessum og að fengnum tillögum hafnarstjórnar sérstaka hafnarreglugerð fyrir hverja höfn. Í þeirri reglugerð skulu m. a. sett nánari ákvæði um:

1. Stærð og takmörk hafnarsvæðis.
2. Kosning og starfssvið hafnarstjórna.
3. Reglur um umferð á sjó og landi.
4. Öryggisreglur um flutninga.
5. Reglur um varnir gegn mengun og um góða umgengni.

Setja skal í reglugerðina ákvæði um sektir fyrir brot á henni. Sektir renna í hafnarsjóð þann, sem hlut á að máli.

Að fengnum tillögum hafnarstjórnar skal ráðuneytið ákveða hafnsöguskyldu í hafnarreglugerð.

Hafnarreglugerð, er sett hefur verið samkvæmt lögum nr. 48/1967, gildir, unz ný reglugerð hefur verið sett í hennar stað samkvæmt þessum lögum, enda skal endurskoðun reglugerða og samræmingu við lög þessi lokið innan eins árs frá gildistöku þeirra.

Gjaldskrá skal gefin út sérstaklega, sbr. 12. gr., en hún telst engu að síður hluti reglugerðarinnar.

28. gr. hljóðar svo:

Ráðherra skal setja reglugerð um framkvæmd þessara laga, þar með talið um starfssvið og skipulag Hafnamálastofnunarinnar, og skal því lokið eigi síðar en fyrir árslok 1974.

30. gr. hljóðar svo:

Lög þessi öðlast gildi 1. janúar 1974.

2. Til þess að koma á þeirri heilbrigðisþjónustu, sem ráðgerð er, skal úr ríkissjóði bjóða fram námsstyrki til heilbrigðisstarfsmanna, til þess að þeir geti aflað sér sérmenntunar. Námsstyrkir þessir skulu nægja fyrir skólagjöldum og dvalarkostnaði erlendis í allt að 1 ár.
3. Héraðslæknar á læknissetrum, sem leggja á niður, skulu flytjast til heilsugæzlustöðva, þegar aðstaða er fengin, en ella sitja á núverandi aðsetri. Meðan lögín eru að komast til fullra framkvæmda, er heimilt að ráða lækna og annað starfslíð að heilsugæzlustöð með búsetu og starfsstað utan stöðvar.
4. Heilsuverndarstarf skv. lögum nr. 44/1955, sbr. lög nr. 28/1957, skal haldast óbreytt frá því, sem er við gildistöku laganna, þar til heilsugæzlustöðvar hafa verið skipulagðar til að annast það.

Birgir Kjara var fjarstaddur afgreiðslu málsins.

Alþingi, 6. apríl 1973.

Jón Skaftason, form., frsm.	Jónas Árnason.	Stefán Gunnlaugsson.
Jónas Jónsson.	Sverrir Hermannsson.	Bjarni Guðnason.